پایان شهریور با «آبادان یازده ۶۰»

اکران فیلم سینمایی «آبادان یازده ۶۰» به کارگردانی مهرداد خوشبخت و تهیه‌کنندگی حسن کلامی از چهارشنبه ۲۶ شهریور در سینماهای سراسر کشور آغاز می‌شود. علیرضا کمالی، حسن معجونی، ویدا جوان، شبنم گودرزی، حمیدرضا محمدی و نادر سلیمانی در این فیلم سینمایی ایفای نقش می‌کنند. «آبادان یازده ۶۰» اثری در حوزه دفاع مقدس است که به شروع جنگ ایران و عراق می‌پردازد. / جام جم دیلی

۶ نمایش برای مستند «خرامان»

«خرامان» به کارگردانی آرش اسحاقی پس از حضور در جشنواره یاماگاتا توانست به جشنواره شفیلد، یکی دیگر از جشنواره‌های مستند جهان راه پیدا کند. جشنواره فیلم مستند شفیلد از مهم‌ترین جشنواره‌های سینمای مستند در بریتانیا است که به دلیل فراگیری بیماری کرونا با دو ماه تاخیر در پاییز برگزار خواهد شد. همچنین در آبان ماه، فیلم «خرامان» در سی‌ونهمین دوره جشنواره ریلینگ شیکاگو نیز نمایش داده می‌شود و با ۹ مستند بلند دیگر رقابت می‌کند. / مهر

حالا «خورشید»

آخرین ساخته مجید مجیدی چه مولفه‌هایی دارد و چرا مورد توجه قرار گرفته‌است؟

زینب مرتضایی‌فرد
دبیر فرهنگ‌وهنر

«خورشید» تازه‌ترین ساخته مجید مجیدی حالش خوب است، درست مانند همان بزرگ‌ترین ستاره نورانی جهان اطراف ما که نامش خورشید است و تکلیف شب و روز جهان و گرما و سرما را روشن می‌کند. این «خورشید» سینمایی هم درست مانند همنام آسمانی‌اش کم تیرگی و پلیدی در مسیر خود نمی‌بیند، اما تسلیم نمی‌شود و باز هم می‌تابد، آدم‌هایش هم سیاه و سفید دارند و هم خاکستری اما احتمالا بازتاب همان نگاه خاص مجیدی هستند که هر چند از بیان سیاهی و سختی‌های جهان نمی‌گذرد، اما تسلیم هم نمی‌شود و کنار همه چرک‌ها لحظاتی عمیق و انسانی می‌آفریند. لحظاتی که بعد از تعقیب و گریزها یا اتفاقات تلخ مثل تابش خورشید دل و وجود آدم را گرم می‌کند. این امیدبخشی را می‌توان در همه ساخته‌های مجیدی دید. نگاهی معناگرایانه به زندگی که گاه با ریتم جهانی که در آن زندگی می‌کنیم پیش می‌رود و گاهی هم زندگی و ریتم جهان را دور می‌زند تا تصویری هنرمندانه به جا بگذارد؛ تصویری از جهانی که نداریم و دلمان می‌خواهد داشته باشیم. البته این دو هم در کنار هم در اغلب فیلم‌های مجیدی حضور دارند و چنان در هم تنیده شده‌اند که بشود از تلخی‌های جهان رنجید اما ناامید نشد، دست به سیاه‌نمایی نزد و به فردا و فرداها امیدوار ماند.

همان‌طور که گفتیم خورشید، دهمین اثر مجیدی است و هشتمین اثری که با محوریت کودکان و نوجوانان، آرزوها و رویاهای آنها ساخته شده است. بازی گرفتن از بچه‌ها کار هر کارگردانی نیست، دشوار است و مسلما هر کسی نمی‌تواند از پس آن برآید. اما مجیدی از اولین ساخته‌اش بدوک - که از نگاه منتقدان شبیه‌ترین اثر به خورشید است - سراغ کودکان رفته و این روند را در اغلب فیلم‌هایش ادامه داده است. او حتی در فیلم محمد رسول‌ا... که زندگی پیامبر است، سراغ روایت دوران کودکی ایشان می‌رود.

پرداختن به معضلات کودکان، موضوع مهمی است که این کارگردان در تازه‌ترین اثرش دوباره سراغش رفته‌است. کودکان کار و معضلات آنها موضوعی است که در جهان مورد توجه است و همین هم ساخته مجیدی را در جشنواره و نیز مورد توجه قرار داد. او به جهان یادآوری می‌کند کودکان بسیاری از داشتن حقوق اولیه خود محروم هستند، در حالی که همه شعار می‌دهند کودکان باید از حقوقی مساوی برخوردار باشند و از آموزش و تشویق و عشق به یک میزان بهره ببرند. کودکان و نوجوانان مهاجر افغانستانی و معضلات آنها هم موضوعی است که قبل‌تر مجیدی در باران سراغ آن رفته و حالا هم در خورشید دوباره این تجربه را تکرار کرده‌است. یادآوری‌هایی به جامعه ایران، به جامعه جهانی و به هر کسی که هنوز توان درک پیامش را دارد، گوشزد می‌کند؛ جهان محل زندگی همه انسان‌هاست، همه از آن سهمی یکسان دارند و حقی برای زیستن، نفس‌کشیدن و لبخندزدن...

این همه را مجیدی کاملا زنده و انسانی روایت کرده و گویی نبض آب و زمین را چه خوب می‌فهمد که فیلم‌هایش پر است از زندگی و طبیعت. پرند از خورشید، بیدمجنون، باران، بچه‌های آسمان و....

نگاهی به عوامل تازه‌ترین ساخته مجیدی و موفقیت‌هایش

«خورشید» در یک نگاه

«خورشید» دهمین اثر سینمایی مجید مجیدی است، فیلمی که در جشنواره فیلم فجر دوره گذشته و همچنین در جشنواره فیلم ونیز که شنبه‌شب به کار خود پایان داد، مورد توجه بسیار قرار گرفت. در ادامه نگاهی می‌اندازیم به موفقیت‌ها و چهره‌هایی که در این فیلم به ایفای نقش پرداخته‌اند.

خلاصه فیلم: شخصیت اصلی فیلم، کودک کاری است که در یک اوراقی لاستیک کار می‌کند و مادرش هم به خاطر مشکلات روانی در بیمارستان بستری شده‌است. او که وضع مالی چندان خوبی ندارد توسط یکی از هم‌محلی‌های خود از وجود یک گنج در زیرزمین مدرسه آگاه می‌شود و تصمیم می‌گیرد با دوستان خود در یک ماجراجویی تازه سراغ این گنج برود.

موضوع: کارگردان به موضوع کودکان کار پرداخته‌است.

از میان ۱۰ ساخته سینمایی مجیدی این هشتمین اثر است که کودکان و نوجوانان در آن نقش محوری را به عهده دارند.

بازیگران: علی نصیریان، جواد عزتی، طناز طباطبایی، روحا... زمانی، صفر محمدی، علی غابشی، علی تقوازاده، بابک لطفی خواجه پاشا، شمیلا شیرزاد، یوسف صفری بختیاری و محمدمهدی موسوی‌فر.

نگاهی به شخصیت‌های اصلی فیلم

روحا... زمانی

او نقش علی را بازی می‌کند و ستاره نوجوان فیلم است که در جشنواره ونیز هم درخشید و عنوان بهترین بازیگر نوظهور جشنواره را از آن خود کرد. او در فیلم نقش یک کودک کار را دارد، کودکی که تمام تلاش خود را به کار می‌گیرد تا بتواند شرایط را برای بهبود و بازگشت مادرش فراهم کند.

علی نصیریان

او در جشنواره سی‌وهفتم سیمرغ بلورین بهترین بازیگر مرد را برای بازی در «مسخره باز» همایون غنی‌زاده از آن خود کرده بود. هر چند اغلب بازیگران نمی‌توانند در دوره بعد از دریافت جایزه‌شان نقش خیلی خوبی را ایفا کنند، اما نصیریان با بازی کوتاه و درخشانش در خورشید از پس این کار دشوار برآمد.

جواد عزتی

نقش معلم مدرسه علی را بازی می‌کند. متعادل‌ترین و مهربان‌ترین معلم یک مدرسه فقیرنشین است و با معلمی که بچه های افغان را مسخره‌کرده هم برخورد تندی می‌کند. او می‌تواند الگوی یک معلم خوب و دلسوز برای نظام آموزشی ما باشد.

طناز طباطبایی

نقش مادر علی را بازی می‌کند. در نهایت فقر و فلاکت در بیمارستان روانی بستری است، حال خوشی ندارد و چندان هم ارتباط حسی‌خاصی با مخاطب برقرار نمی‌کند.

نگاهی به افتخارات

افتخارات در سی‌وهشتمین جشنواره فیلم فجر

۳ سیمرغ و یک جایزه ویژه: بهترین فیلم (مجیدی و امیر بنان)، بهترین فیلمنامه (مجید مجیدی و نیما جاویدی)، بهترین طراحی صحنه (کیوان مقدم) و جایزه ویژه هیات‌داوران برای بازیگران نوجوان فیلم

۷ نامزدی: نامزدی در بخش‌های بهترین کارگردانی (مجیدی)، بهترین فیلمبرداری (هومن بهمنش)، بهترین تدوین (حسن حسن‌دوست)، بهترین موسیقی متن (رامین کوشا)، بهترین صدا (حسین بشاش و محمدرضا دلپاک)، بهترین جلوه‌های ویژه میدانی (ایمان کرمیان) و بهترین جلوه‌های ویژه بصری (جواد مطوری)

افتخارات در هفتاد و هفتمین جشنواره فیلم ونیز

جوایز: جایزه فانوس جادویی بخش جنبی جشنواره و جایزه مارچلو ماستریانی (بهترین بازیگر نوظهور جشنواره) برای روحا... زمانی بازیگر نوجوان فیلم خورشید

علیه تحریم

کارگردان‌های ایرانی‌ای که امسال در هفتاد و هفتمین جشنواره فیلم ونیز شرکت کرده بودند، یک‌صدا و همراه به تحریم‌های ظالمانه آمریکا علیه ایران اعتراض کردند؛ اتفاقی همدلانه که می‌توان آن را اتفاقی ارزشمند دانست، هر چند پیشتر هم اتفاقات مشابهی از سوی سینماگران در حضورهای بین‌المللی‌شان رخ داده بود اما این اتفاقات یکدست و همراه نبود و گاه سویه‌هایی سیاسی به خود می‌گرفت.

۴۰ سال تحریم

مجید مجیدی، کارگردان «خورشید» در نشست خبری فیلمش در جشنواره ونیز گفت: کشور ما نزدیک به ۴۰ سال است تحت تحریم‌های آمریکا قرار دارد و همین الان که من با شما صحبت می‌کنم و در وضعیت کرونایی قرار داریم که یک درد مشترک جهانی است، جالب است بدانید یکی از معضلات مهم کشور ما بحث تحریم‌های دارویی است. در این شرایط سخت دارو وارد کشور ما نمی‌شود، چرا که تحت تحریم‌های آمریکا هستیم. ۴۰ سال است در این شرایط سخت ناشی از تحریم‌های غیرانسانی آمریکا، مردم ایران زندگی می‌کنند.

پرچمدار بچه‌های بازیگر

روحا... زمانی بازیگری که با بازی در نقش علی فیلم خورشید ساخته مجید مجیدی درخشید و تحسین تماشاگران ایرانی و خارجی را به دنبال داشت، حالا با دریافت جایزه مارچلو ماستروپانی، مهم‌ترین جایزه جهانی را که یک بازیگر کودک و نوجوان ایرانی می‌توانست دریافت کند، به دست آورده است.

حسین عابدینی و ترانه علیدوستی هم که به ترتیب در دومین فیلم سینمایی (باران) و اولین تجربه سینمایی (من ترانه ۱۵ سال دارم)، سیمرغ‌های بلورین بهترین بازیگر نقش اول مرد و نقش اول زن جشنواره فیلم فجر را به دست‌آوردند، ۲۰ و ۱۸ سال داشتند.

درخشش زمانی در ونیز و پیش از آن در جشنواره فیلم فجر و البته بازی خوب و تاثیرگذار دیگر بازیگران کودک و نوجوان فیلم همچون شمیلا شیرزاد، ما را به یاد بازی‌های تماشایی و درخشش دیگر بازیگران کودک و نوجوانی می‌اندازد که در ابتدای راه تقریبا همین میزان با توجه و اقبال از سوی تماشاگران و منتقدان و جشنواره‌ها روبه‌رو بودند، اما در ادامه راه اتفاقات خوبی برایشان نیفتاد و به‌تدریج و حتی ناگهانی از گردونه شهرت و محبوبیت و دیده‌شدن خارج شدند که این حذف، تاثیر بدی بر روحیه برخی از آنها گذاشت.

تغییر چهره و از دست رفتن برخی جذابیت‌های دوران کودکی و نوجوانی، اگر در ادامه با استعداد و تقویت توان بازیگری و هدایت درست و نقش‌های خوب همراه نباشد، به حذف شدن بازیگران کودک و نوجوان منجر خواهد شد.

میرفرخ هاشمیان، یکی از مشهورترین بازیگران کودک سینما بود که با بازی در نقش «علی» بچه‌های آسمان درخشید، اما مدت‌ها دیگر خبری از او در سینما نشد و چند سالی است مسؤولیت‌هایی را در پشت صحنه فیلم‌ها به عهده دارد و گاهی هم نقشی را عهده‌دار می‌شود.

عدنان عفراویان یکی از مهم‌ترین نقش‌هایی را که می‌توانست نصیب یک بازیگر کودک و نوجوان شود، در باشو غریبه کوچک بهرام بیضایی بازی کرد و چهره‌اش به یکی از شمایل‌های سینمای ایران تبدیل شد. با این حال این فیلم اولین و آخرین حضور این بازیگر در سینما بود و بعدها تصاویری از او را دیدیم که دکه باشو را در اهواز اداره می‌کرد!

بابک احمدپور، بازیگر فیلم خانه دوست کجاست؟ ساخته عباس کیارستمی هم یکی از شمایل‌های کودکان و نوجوانان در سینمای ایران بود و هست و هنوز دویدن‌هایش برای رسیدن به خانه دوست، تماشایی است. برادرش هم در فیلم، نقش همان دوست و همکلاسی را بازی می‌کرد. اگرچه احمدپور بعدا حضورهای کوتاهی هم در مشق شب و زیر درختان